Gemeente Amsterdam

DB

Voordracht voor DB Stadsdeel Oost van 03 november 2026

Portefeuille

Agendapunt B9

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Te besluiten over het al dan niet in stand laten dan wel heroverwegen van het eerdere besluit, gelet op de gewijzigde feiten en omstandigheden, Van der Vijverstraat 2-18 en Ter Gouwstraat 2-18 niet aan te wijzen als gemeentelijk monument.

Het dagelijks bestuur Stadsdeel Oost besluit

1. Kennis te nemen van het op 17 december 2024 door het College van burgemeester en wethouders genomen besluit de woningblokken aan de Van der Vijverstraat 2-18 en Ter Gouwstraat 2-18 niet aan te wijzen als gemeentelijk monument (bijlage 01A-01O);
2. Kennis te nemen van het bezwaarschrift van Erfgoedvereniging Heemschut (bijlage 02A-02C) gericht tegen het besluit van het DB Oost waarin door gebrek aan nieuwe feiten de aanvraag van de erfgoedvereniging van 21 augustus 2026 om opnieuw Van der Vijverstraat 2-18 aan te wijzen als gemeentelijk monument niet opnieuw in behandeling te nemen;
3. Kennis te nemen van de brief van 24 augustus 2026 van de bewoners van de Van der Vijverstraat met daarin het verzoek opnieuw te kijken naar de monumentenstatus van Van der Vijverstraat 2-18 en Ter Gouwstraat 2-18 en het nieuw gebleken feit dat het aantal woningen aanzienlijk minder wordt dan voorheen gepland (bijlage 03 en bijlage 04A-04B);
4. Opnieuw de belangenafweging te maken en het eerder genomen besluit om de status van gemeentelijk monument niet toe te kennen aan Ter Gouwstraat 2-18 en Van der Vijverstraat 2-18 te heroverwegen gelet op gewijzigde feiten en omstandigheden.
5. Te besluiten de procedure aanwijzen gemeentelijk monument voor Ter Gouwstraat 2-18 en Van der Vijverstraat 2-18 te starten en zienswijzen op het voornemen tot aanwijzen op te vragen (bijlage 05A-05C).

Kernboodschap

Het dagelijks bestuur van stadsdeel Oost bekijkt opnieuw of de woningblokken aan de Van der Vijverstraat 2-18 en Ter Gouwstraat 2-18 gemeentelijk monument kunnen worden. In 2024 besloot het college dit niet te doen. Sindsdien hebben Heemschut en bewoners gevraagd om heroverweging. Zij wijzen op nieuwe feiten, waaronder een lager aantal woningen in de nieuwe plannen dan eerder voorzien. Daarom maakt het dagelijks bestuur opnieuw een belangenafweging en start het de procedure voor mogelijke aanwijzing als gemeentelijk monument. Betrokkenen kunnen eerst een zienswijze geven. Daarna volgt een definitief besluit.

Bestuurlijke achtergrond

Op 17 december 2024 heeft het college van burgemeester en wethouders besloten om de woningblokken aan de Van der Vijverstraat 2-18 en Ter Gouwstraat 2-18 niet aan te wijzen als gemeentelijk monument.

Op 21 augustus 2026 heeft Erfgoedvereniging Heemschut opnieuw verzocht om de Van der Vijverstraat 2-18 aan te wijzen als gemeentelijk monument. Dit verzoek is niet opnieuw in behandeling genomen, omdat er volgens het stadsdeel geen nieuwe feiten waren. Heemschut heeft hiertegen bezwaar gemaakt.

Daarnaast hebben bewoners van de Van der Vijverstraat op 24 augustus 2026 een brief gestuurd aan bestuurder Zeeger Ernsting. Zij vragen om opnieuw te kijken naar de monumentenstatus van de Van der Vijverstraat 2-18 en Ter Gouwstraat 2-18. Daarbij wijzen zij op een gewijzigd feit: het aantal woningen in de nieuwe plannen is aanzienlijk lager dan eerder was voorzien.

Het dagelijks bestuur van stadsdeel Oost wil daarom opnieuw een belangenafweging maken. Het dagelijks bestuur heroverweegt het eerdere besluit om geen gemeentelijke monumentenstatus toe te kennen. Hiervoor start het dagelijks bestuur de procedure voor mogelijke aanwijzing als gemeentelijk monument. Betrokkenen krijgen de mogelijkheid om een zienswijze te delen op dit voornemen. Daarna volgt een definitief besluit.

Bestuurlijke prioriteit

n.v.t.

Wettelijke grondslag

De aanwijzing van een gemeentelijk monument is op basis van Erfgoedverordening Amsterdam, artikel 3, eerste lid, een bevoegdheid van het college van B&W. Deze bevoegdheid is op grond van de Verordening op de stadsdelen en het stadsgebied Amsterdam 2022, item B.19 van het Bevoegdhedenregister, gemandateerd aan het dagelijks bestuur.

Het college van B&W heeft de uiteindelijke bevoegdheid. Bij dossiers waarbij wordt afgeweken van het advies van de Commissie Omgevingskwaliteit, haakt het dagelijks bestuur het college tijdig aan, waarna het college de beslisbevoegdheid naar zich toe kan trekken (evocatierecht). Grootstedelijke en politiek gevoelige dossiers gaan altijd naar het college van B&W, waarbij het dagelijks bestuur van het desbetreffende stadsdeel om een standpunt wordt gevraagd. Vooralsnog start de procedure binnen het mandaat van het dagelijks bestuur.

Onderbouwing besluit

Ad 1. Op 17 december 2024 besluit het College van burgemeester en wethouders (bijlage 01A), in lijn met het standpunt van het dagelijks bestuur van stadsdeel Oost, om de status van gemeentelijk monument niet toe te kennen aan de woningblokken aan de Van der Vijverstraat 2-18 en Ter Gouwstraat 2-18. Het zwaarwegende belang van het toevoegen van (sociale) woningbouw prevaleerde in dit geval boven het belang aanwijzing en bescherming van de panden als gemeentelijk monument.

Er ligt een grote noodzaak bij het toevoegen van (sociale huur)woningen aan de stad. De gemaakte prestatieafspraken met o.a. Stichting Ymere om deze plannen te realiseren in combinatie met de locatie van deze casus, maakt dat deze plek zich leent voor sloop-nieuwbouw, verdichting en dus het toevoegen van woningen. Allen in lijn met het gemeentelijk beleid. Deze plekken zijn schaars, helemaal in de portefeuille van Stichting Ymere. Door de status van gemeentelijk monument toe te kennen kunnen de woningen niet worden gebouwd en worden de gemaakte prestatieafspraken dus tegen gewerkt. Het belang van het toevoegen van sociale huurwoningen weegt in deze casus.

Aanleiding voor de procedure tot aanwijzen gemeentelijk monument was de aanvraag van Erfgoedvereniging Heemschut (d.d. 12 september 2023 en het verzoek om een spoedprocedure op 25 oktober 2023), zie bijlage 01B-01C. Bureau Monumenten en Archeologie stelde de beschrijving van de panden op (zie bijlage 01D) en de Commissie Omgevingskwaliteit (bijlage 01F) adviseerde positief op het voornemen de panden aan te wijzen als gemeentelijk monument. Dit alles werd samen met de zienswijzen van Erfgoedvereniging Heemschut (bijlage 01I), eigenaar Stichting Ymere (bijlage 01G-01H) en het standpunt van het dagelijks bestuur van stadsdeel Oost (bijlage 01K)

meegenomen in de belangenafweging. Het besluit was niet aanwijzen als gemeentelijk monument. Op het besluit niet aanwijzen als gemeentelijk monument is geen bezwaar ingediend.

Ad 2. Op 21 augustus 2026 dient Erfgoedvereniging Heemschut opnieuw een aanvraag tot gemeentelijk monument in voor de woningen aan de Van der Vijverstraat 2-18 (bijlage 02A). Deze aanvraag werd niet in behandeling genomen (zie bijlage 02B): *Uit onze beoordeling van uw huidige aanvraag blijkt niet van dergelijke nieuwe feiten of veranderde omstandigheden. U voert in uw aanvraag aan dat er sprake is van sloopplannen en dat er kleinere woningen zullen worden toegevoegd. Het voornemen van Ymere tot (gedeeltelijke) sloop en verdichting was echter ten tijde van ons besluit in 2024 al bekend. Dit voornemen is destijds expliciet en integraal betrokken bij de belangenafweging tussen het belang van de volkshuisvesting en het behoud van erfgoedwaarden. Dat deze plannen in de tussentijd verder zijn geconcretiseerd, bijvoorbeeld wat betreft de exacte omvang van de toe te voegen woningen, vormt juridisch gezien geen nieuw feit of veranderde omstandigheid die aanleiding geeft om op ons eerdere besluit terug te komen*.

Tegen dit besluit gaat Erfgoedvereniging Heemschut in bezwaar op 21 september 2026 (zie 02C). Dit bezwaar is tot op heden nog niet inhoudelijk beoordeeld door de bezwaarcommissie.

Ad 3. Op 24 augustus 2026 sturen bewoners van de woningen aan de Van der Vijverstraat 2-18 en de Ter Gouwstraat 2-18 een brief aan de portefeuillehouder van stadsdeel Oost (zie bijlage 03). De bewoners zijn huurders van Stichting Ymere en dus geen belanghebbenden in de procedure van gemeentelijk monument. Echter stippen zij in hun brief een nieuw feit/veranderende omstandigheid aan in hun brief namelijk dat het aantal toe te voegen woningen aanzienlijk minder wordt dan voorheen gepland (18 woningen in plaats van 50 woningen), is een reden om het besluit te heroverwegen en opnieuw inhoudelijk te beoordelen.

Ad 4. Na het eerdere besluit zijn gewijzigde feiten en omstandigheden naar voren gebracht die relevant kunnen zijn voor de belangenafweging. Het gaat vooral om het signaal dat het aantal te realiseren woningen aanzienlijk lager zou zijn dan eerder werd aangenomen. Dit kan invloed hebben op de afweging tussen het belang van woningen toevoegen aan de woningvoorraad en het monumentenbelang.

Op grond van artikel 4:6 Awb kan een herhaalde aanvraag worden afgewezen onder verwijzing naar een eerder afwijzend besluit, als geen sprake is van nieuw gebleken feiten of veranderde omstandigheden. Nu mogelijk wel sprake is van gewijzigde omstandigheden, ligt het in de rede om de eerdere belangenafweging opnieuw te heroverwegen.

Hoewel bewoners in beginsel geen formele aanvraag kunnen doen, vormt hun brief wel een relevant signaal voor het dossier. Daarom is het zorgvuldig om te beoordelen of het eerdere besluit om geen gemeentelijke monumentenstatus toe te kennen aan Ter Gouwstraat 2-18 en Van der Vijverstraat 2-18 nog steeds standhoudt, of dat de gewijzigde feiten en omstandigheden aanleiding geven om dit besluit niet in stand te laten.

Ad 5. Omdat er aanleiding is om de eerdere belangenafweging opnieuw te beoordelen, is het nodig om de procedure voor mogelijke aanwijzing als gemeentelijk monument opnieuw te starten. Dit gebeurt met een nieuw voornemen tot aanwijzing voor de woningblokken aan de Ter Gouwstraat 2-18 en Van der Vijverstraat 2-18.

Bij de eerdere procedure zijn de panden al beschreven door Bureau Monumenten en Archeologie. Ook heeft de Commissie Omgevingskwaliteit eerder positief geadviseerd over aanwijzing als gemeentelijk monument. Deze stukken kunnen opnieuw worden betrokken bij de beoordeling. Er hoeft daarom niet opnieuw een beschrijving te worden opgesteld of een nieuw advies te worden gevraagd.

Wel is een nieuwe zienswijzetermijn nodig. De gewijzigde informatie over het aantal toe te voegen woningen kan namelijk van invloed zijn op de belangenafweging tussen het volkshuisvestelijk belang en het monumentenbelang. Betrokken partijen moeten de kans krijgen om hierop te reageren. Dit geldt in het bijzonder voor eigenaar Stichting Ymere, zodat Ymere kan reageren op de door bewoners genoemde aantallen en de gevolgen daarvan voor de planvorming.

Het starten van de procedure betekent nog niet dat de panden worden aangewezen als gemeentelijk monument. Het biedt een zorgvuldig kader om alle belangen opnieuw te wegen. Na ontvangst en beoordeling van de zienswijzen kan het dagelijks bestuur een definitief besluit nemen over de monumentenstatus.

Advies en afstemming

Het advies van de Commissie Omgevingskwaliteit is bijgevoegd in de bijlagen. Ook team stedelijke vernieuwing en transformatie van stadsdeel Oost wordt bij de besluitvorming betrokken. Juridische zaken is geconsulteerd en heeft op de voorgestelde stappen geadviseerd.

Duurzaamheid

Het besluit helpt bij onze doelen voor duurzaamheid. Het besluit zorgt voor:

- Minder uitstoot van broeikassen (klimaatneutrale stad), de productie van nieuwe bouwmaterialen en de bouw van nieuwe gebouwen zijn zeer energie-intensief en gaan gepaard met aanzienlijke CO_2-uitstoot. Door bestaand erfgoed te behouden, onderhouden en te verduurzamen, wordt deze uitstoot vermeden. Hoewel monumentale panden veelal van nature niet energiezuinig zijn, zijn er veel mogelijkheden om ze te verduurzamen zonder hun erfgoedwaarden te verliezen.
- Verminderen en hergebruik van materialen (circulaire stad), monumenten staan er vaak al honderden jaren. Dit betekent dat er in al die tijd geen sloop en nieuwbouw heeft plaatsgevonden, wat een enorme besparing van grondstoffen en energie oplevert. Door erfgoed te behouden en te hergebruiken, wordt het concept van de circulaire economie in de praktijk gebracht. Er wordt minder afval geproduceerd en de behoefte aan nieuwe grondstoffen wordt verminderd.

Participatie

Na de start van de procedure zullen de belanghebbenden om hun zienswijze worden gevraagd. De zienswijzentermijn is 6 weken (conform de Algemene wet bestuursrecht). De zienswijze(n) worden meegewogen bij het nemen van het uiteindelijke besluit.

Financiële onderbouwing

Het starten van de procedure en het eventueel toekennen van de status van gemeentelijk monument heeft als zodanig geen directe financiële gevolgen voor de gemeentebegroting.

Communicatie

Binnen de gemeente: Opnemen in de te publiceren besluitenlijst

Buiten de gemeente: In overleg met de communicatieadviseur Bureau Monumenten en Archeologie en de woordvoerder van stadsdeel Oost.

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2026-056299	Stadsdeel Oost Voordracht (pdf)
AD2026-057336	01C Heemschut spoed aanvraag Vd Vijver Ter Gouwstr.jpg (jpeg)
AD2026-057337	01A College van B&W Voordracht - AKKOORD.pdf (pdf)
AD2026-057338	01B Monumentaanvraag Van der Vijver Ter Gouwstraat.pdf (pdf)
AD2026-057339	01D ME_TerGouwstraat2tm18VanderVijverstraat2tm18_10.pdf (pdf)
AD2026-057340	01E Contour Van der Vijverstraat 2tm18 Ter Gouwstraat 2tm28.pdf (pdf)
AD2026-057341	01F COK_Advies Ter Gouwstraat 2-18 en Van der Vijverstraat 2-18.pdf (pdf)
AD2026-057342	01G Zienswijze Ymere Ter Gouwstraat 2-18 en Van der Vijverstraat 2-18.pdf (pdf)
AD2026-057343	01H Cultuurhistorisch onderzoek Steenhuis Meurs.pdf (pdf)
AD2026-057344	01I zienswijze Heemschut Van der Vijver ter Gouwstraat.pdf (pdf)
AD2026-057345	01J NotavanbeantwoordingZienswijzeVijverGouwDEF.docx (msw12)
AD2026-057346	01K DB Voordracht monumentenstatus Vijver Ter Gouw.pdf (pdf)
AD2026-057347	01L B aan weth Scholtes inz Van der Vijver Ter Gouw.pdf (pdf)
AD2026-057348	01M bijlage 1 waardering SteenhuisMeurs.jpg (jpeg)
AD2026-057349	01N bijlage 2 e-mail aan J B Vroege.jpg (jpeg)
AD2026-057350	01O bijlage 3 brief Ymere 8 aug 2013.jpg (jpeg)
AD2026-057351	02A aanvr monstatus Van der Vijverstraat 2-18 scan.pdf (pdf)
AD2026-057352	02C JB.26.014297.001 bezwaarschrift Heemschut.pdf (pdf)
AD2026-057353	02B Reactie op aanvraag Heemschut.pdf (pdf)
AD2026-057354	03 Brief Zeeger Ersting heroverwegen monumenten status 19 sept. 2026.docx (msw12)
AD2026-057355	04A Vijver ter Gouw ontwerpateliers.pdf (pdf)
AD2026-057356	04B presentatieboekje COK.pdf (pdf)
AD2026-057357	05A VerzoekomZienswijzeHeemschut.docx (msw12)
AD2026-057358	05B VerzoekomZienswijzeYmere.docx (msw12)
AD2026-057359	05C BeantwoordingBriefBewoners.docx (msw12)

Uitslag

A Akkoord